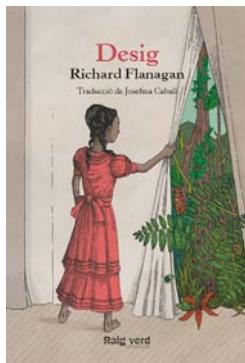

literatura
XAVIER ALIAGA

Abans de la concloent 'L'estret camí al nord profund', premi Booker de 2014, la novel·la que va encimbellar definitivament Richard Flanagan (Longford, Tasmània, 1961), l'autor australià acumulava ja una producció ben valuosa. Ara ens arriba en català 'Desig', publicada el 2008 i una altra demostració del talent narratiu desbordant i la prosa brillant de Flanagan.

Dickens, l'infern de gel i l'extermini aborígen

Desig

RICHARD FLANAGAN

Traducció de Josefina Caball
Raig Verd, Barcelona, 2017
245 pàgines

Deia Jordi Puntí a propòsit de la publicació, també en Raig Verd, del debut literari de Richard Flanagan, *Mort d'un guia de riu*, publicada el 1994 i traslladada esplèndidament al català —com les altres referències en la nostra llengua de l'autor— per Josefina Caball, que “aquesta mena de prosa, no cal dir-ho, és escassa i un privilegi, per això quan te la trobes val la pena celebrar-ho. I és cert. Perquè quan l'escriptor i crític català fa esment a “aquesta mena de prosa” es refereix a una concepció curiosa de l'escriptura, a la consciència que la narrativa és o hauria de ser alguna cosa més que la capacitat de fabulació o l'habilitat per contar històries i fer-les interessants o llegidores.

Per això la prosa de Flanagan, un autor que sí que concep l'escriptura com una lluita amb el llenguatge i una tensió que cal resoldre en benefici de l'estil, del segell propi, és un festival. En fons i forma. Tan sols llegint les primeres planes de *Desig*, la posada en escena del primer capítol (que comença amb una enigmàtica frase: “La guerra s'havia acabat com de vegades s'acaben les guerres: inesperadament”) t'adones del tipus de matèria valuosa que adorna la literatura de Flanagan. La capacitat brutal per anar deixant fragments colpidors pertot arreu, com ara el que segueix i que triem perquè no

avança argument: “La nit que havia rebut la notícia de la mort de la Louisa (...) la senyora Ternan havia ofegat el plor amb un coixí perquè les seves filles no sentissin com se li trencava el cor i perquè mai no descobrissin el que ella ara sabia: (...) que cada mort és una passa irrevocable més cap a la teva pròpia mort, i que tot plegat no s'acaba amb una ovació en un teatre ple, sinó amb els cruixits i grinyols i amb la pols d'un teatre buit”.

Flanagan, amb tot, no sols és un orfebre virtuós de la paraula. El mèrit definitiu és conjuminar aquesta capacitat amb un sentit també molt dotat per a la narració, per contar històries i relligar trames la relació entre les quals l'anem descobrint en la mesura que avancem en les pàgines de la novel·la. Hom podria pensar que *Desig* no és un títol especialment brillant o suggeridor —no ho és, fet i fet—, però té tot el sentit perquè aquest és el fil que cus dues trames (o més) aparentment inconnexes. D'una banda, la profunda crisi existencial que viu l'escriptor Charles Dickens —personatge òbviament real convertit en element ficcional— a causa de la mort d'una filla petita i el naufragi irresoluble del seu matrimoni. Al costat d'això, la tremenda història de Mathinna, una nena aborígen australiana que el governador de la colònia penal de la Terra de Van Diemen

teatre

El nostre crític Francesc Foguet escriu de 'La pell escrita', l'obra de Manuel Bonany

música

Moisés Pérez s'acosta a l'esperat nou treball dels navarresos Berri Txarrak

entrevista

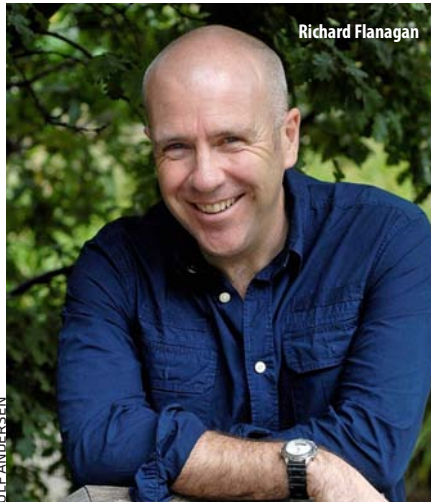
Martí Domínguez: "Crec en la responsabilitat de l'escriptor, no en l'entreteniment"

(primera denominació europea de l'illa de Tasmània), Sir John Franklin, i la seua esposa, Lady Jane, volen convertir en una distingida senyoreta de l'alta societat. Pretensió d'un paternalisme tumefacte, que té lloc enmig d'una catastròfica política colonial de l'imperi britànic que conduí els aborígens australians gairebé a l'extinció.

Tots dos fils, la lluita de Dickens per abandonar el pou existencial i "l'experiment" per extraure d'una petita les seues arrels "salvatges", el resultat del qual no avançarem, condueixen *Desig* a través de salts en el temps i en l'espai. I són lligats a través d'un enginyós artefacte argumental: Franklin, desaparegut en una expedició àrtica, serà motiu de reivindicació i inspiració artística per a Dickens.

En general, amb pocs espais de caiguda pel que fa a l'interès de la història, Flanagan alterna ambdues trames amb mestria, fent entrar personatges, girs i situacions que fan progressar l'acció. Tot, al mateix temps que dissectiona la mentalitat de l'època, contextualitza amb pinzellades precises el moment històric i fa brollar els pensaments dels protagonistes, a través dels quals prenem consciència de les febleses i hipoteques de la condició humana. "Des dels primers dies del seu matrimoni, havia procurat evitar tota mena d'intimitat amb Sir John. Els sorolls que ell feia, la seva carn i la seva cara li feien fàstic i li recordaven tot allò que tota la vida havia volgut no només oblidar (...) De tant en tant, ell perdia el control i era captiu dels instints més baixos; en aquelles circumstàncies, ella mostrava una tolerància, per a ella exemplar, davant la bestialitat repugnant de l'home", escriu sobre l'aristocràtic matrimoni.

Potser els apassionats de les expedicions polars no perdonen —en tant que un d'ells, jo tampoc— que la tercera de les potes de la història siga tan sols un pre-texte, una línia desaprovechada de manera conscient, segurament. En tot cas, aquesta omisió relativa posa el focus en dues grans històries: a molts lectors els costarà oblidar el periple —rescatat de la bio-

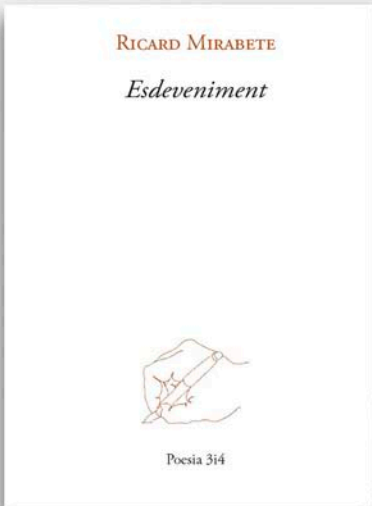

Richard Flanagan

U. LEANDERSEN

grafia real de l'escriptor— que condueix Dickens a sublimar el desig per una jove actriu com a eina d'escapament d'una vida plena de reconeixement professional però buida pel que fa als afectes. I també li costarà molt desfer-se del record de Mathinna, la nena que desperta instint maternal, fascinació (o fins i tot desig) en els mateixos que la condemnaran a un desarrelament tòxic, terriblement nociu. I fins ací hauríem de llegir.

Relat (o relats) que produeixen fascinació, que arrapen la pell, que colpegen el lector. Contats amb una capacitat narrativa i una prosa prodigioses, segell d'un autor que deixa una empremta. Un dels grans narradors del segle XXI.

RICARD MIRABETE
Esdeveniment

Poesia 3i4

ESDEVENIMENT
de RICARD MIRABETE

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a
Facebook i Twitter

Visita la nostra botiga virtual
en www.tresiquatre.com

